Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Vrije Basisschool De Lanetuin te OVERIJSE

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	127068
Instelling	Vrije Basisschool De Lanetuin
Directeur	Hilde GRYSEELS
Adres	Lanestraat 57 - 3090 OVERIJSE
Telefoon	02-687.29.05
Fax	02-687.29.05
E-mail	vbs.tombeek@telenet.be
Website	users.telenet.be/vbs.maleizen.tombeek
Bestuur van de instelling	Parochiesch. Maleizen-Tombeek
Adres	Terhulpensesteenweg 524 - 3090 OVERIJSE
Scholengemeenschap	Zoniën
Adres	Waversesteenweg 2 - 1560 HOEILAART
CLB	Vrij CLB Leuven
Adres	Karel van Lotharingenstraat 5 - 3000 LEUVEN
Dagen van het opvolgingsbezoek	08-06-2015
Einddatum van het opvolgingsbezoek	08-06-2015
Datum bespreking verslag met de instelling	08-06-2015
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Stefan PASTURE
Teamleden	Els VER EECKE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING **3**

1 HISTORIEK **4**

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN) **4**

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD? **4**

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands 4
3.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming 4
3.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en Kleuteronderwijs: Nederlands 4
3.4 Lager onderwijs: muzische vorming 7

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG **9**

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geremedieerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.
De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.
Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.
Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?
www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 10-05-2012 tot 11-05-2012 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 01-05-2015 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde **'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
muzische vorming

Lager onderwijs - Leergebieden

muzische vorming

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands in voldoende mate na. Binnen het onderwijsaanbod krijgen de kleuters zowel op een doelgerichte als geïntegreerde manier de kans om hun mondelinge taalvaardigheid te ontplooien. Uitdagende en aantrekkelijke activiteiten stimuleren de kleuters in hun beginnende geletterdheid.

3.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor muzische vorming in voldoende mate na. Het onderwijsaanbod geeft voldoende invulling aan de verschillende domeinen van het leerplan en sluit aan bij de leefwereld van de kleuters. Een gevarieerd aanbod zorgt ervoor dat de kleuters kunnen exploreren en experimenteren en via allerhande impressies vorm kunnen geven aan gevoelens, ervaringen en belevingen.

3.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en Kleuteronderwijs: Nederlands

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De kleuteronderwijzers werken hun thema's grondig uit met aandacht voor geïntegreerde talige en muzische activiteiten. Ze hanteren daarvoor een didactisch bronnenboek van het eigen net en recent ook een onderwijsleerpakket ter ondersteuning.
Op basis van een vormingstraject met de pedagogische begeleiding rond muzische vorming groeit de aandacht om ook de leerplandoelen voor ogen te houden. Daardoor krijgen de teamleden geleidelijk meer zicht op de leerplannen en is het evenwicht tussen de verschillende domeinen meer verzekerd. Bij elk belangstellingscentrum duiden de teamleden de dominante ontwikkelingsaspecten en leerplandoelen aan die aan bod komen in de activiteiten. Voor muzische vorming werkt het team met een instrument dat de vele muzische leerplandoelen samenvat in 21 algemene doelen. Zo brengen ze hun aanbod in kaart en kunnen ze bij de selectie van volgende activiteiten andere aspecten in de kijker zetten. Aanvullend hanteren de kleuteronderwijzers overzichtslijsten (muzometer, doelen- en activiteitenmeter) om de activiteiten over de meeste domeinen van muzische vorming te registreren. De activiteiten

voor media worden hierin nog niet opgenomen. Het schoolteam heeft enkel het deelleerplan mediaopvoeding verkend op een studiedag in samenwerking met de scholengemeenschap maar vertaalde dit nauwelijks naar de klaspraktijk. Toch streven meerdere kleuteronderwijzers reeds op een waardevolle manier doelen van het domein media na.

Voor Nederlands heeft het team van de kleuterafdeling een ander verbetertraject gevolgd met de pedagogische begeleiding en heeft het zicht op de volledigheid van haar aanbod ten opzichte van de leerplandoelen.
Het team vertrekt van het koepeleigen bronnenboek maar legt duidelijker linken naar de leerplannen.

De teamleden investeren in initiatieven om de hoeken thematisch te verrijken. In samenwerking met de pedagogische begeleiding ligt de nadruk op het taliger maken van de poppen-, bouw- en boekenhoek. Ze hanteren pictogrammen, stappenplannen en keuzeborden om kleuters visuele boodschappen te leren interpreteren en de zelfredzaamheid en de zelfsturing te bevorderen. Kinderen krijgen kansen tot actief leren en zelfstandig spelen.

Het team hecht belang aan boekpromotie, hanteert in de meeste klassen boeiende en eigentijdse prentenboeken en verhalen en gaat in op het aanbod van de bibliotheek. De uitgeleende boeken ondersteunen het vertellen, een voorleesmethodiek en een kwaliteitsvolle en gevarieerde invulling van de boekenhoek, die veelal aangepast is aan het thema. De voorleesmomenten waarbij soms ook (groot)ouders en leerlingen van de lagere afdeling betrokken worden en theatervoorstellingen stimuleren de talige en muzische ontwikkeling van de kleuters.

De actieve en passieve taalontwikkeling krijgt de hele dag door aandacht, veelal gekoppeld aan visuele ondersteuning. Een klaspop als moderator nodigt de kleuters uit tot communiceren en stimuleert de spreekdurf. Bij spel- en werkmomenten stellen de kleuteronderwijzers gerichte vragen. Ze moedigen de kleuters aan om de eigen handelingen te verwoorden en het gepresteerde werk te beschrijven. Poppenkast, drama of poppenspelen komen aan bod. In de klaswerking komen momenten voor waarin de kleuteronderwijzers meer systematisch aan de taalontwikkeling van de kleuters werken. De kleuteronderwijzers ontwikkelen bijzondere activiteiten of initiatieven zoals het “Tik Tak” spel, de verteltassen, kamishibai, de leuke “letterboom” of de “letterkapstok”. Ter stimulering van de ontluikende geletterdheid bieden ze op een speelse wijze oefeningen aan.

Het team maakte afspraken over de na te streven woordenschat voor een gradueel opgebouwde functionele thema-, school- en instructietaal. In de themaplanning is het een gewoonte om systematisch enkele dominante woorden centraal te stellen die de kleuteronderwijzers intentioneel nastreven ter ondersteuning van de woordenschatsverwerving bij kleuters.

Voor het leergebied muzische vorming steunen de kleuteronderwijzers op de rijke leerervaringen die ze opdeden bij het vormingstraject met de pedagogische begeleiding. Vanuit dit traject leggen de kleuteronderwijzers bij de muzische verwerking van een activiteit de klemtoon op één of meerdere domeinen, rekening houdend met de algemene muzische doelen en het thema. De kleuters krijgen kansen om te experimenteren en te exploreren met allerlei materialen.

De kleuteronderwijzers brengen stapsgewijs nieuwe technieken aan en stimuleren de kleuters om ze toe te passen in vrije vormgeving. De actuele visie op muzisch leren wordt vrij gelijkgericht in de praktijk geconcretiseerd. De kleuters worden alleszins gestimuleerd om hun muzische ontwikkeling op een eigen en creatieve manier uit te bouwen en te beschouwen. Ze krijgen ruime mogelijkheden om muzische impressies op te doen en plezier te beleven bij het creëren en beschouwen.

Tussen de teamleden van de kleinschalige kleuterafdeling is er veel informeel overleg. Maar er is ook formeel overleg. Daarbij leggen de teamleden voor de gemeenschappelijke thema's de inhouden en activiteiten vast. Daardoor wordt de logische en graduele opbouw in zekere mate gewaarborgd.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

In de klassen zijn ruim voldoende aangepaste ontwikkelingsmaterialen aanwezig die de kleuters tal van ervaringskansen bieden. Opvallend zijn de zelfontwikkelde materialen die kleuters op een bijzondere manier aanzetten tot ontwikkelen. De aangeboden activiteiten en materialen in de diverse speelwerkhoeken bieden in een aantal klassen heel wat kansen tot exploreren en experimenteren.

Ondanks waardevolle inspanningen van het kleuterteam bevordert de infrastructuur het leef-en leerklimaat niet steeds in positieve zin.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief Kindvolgsysteem

De school hanteert genormeerde testen om de schoolrijpheid van de oudste kleuters na te gaan.

Om de talige ontwikkeling van kleuters op te volgen hanteert de school diverse valide taaltesten. Kleuteronderwijzers noteren regelmatig eigen observatiegegevens over hun kleuters en gebruiken recent een specifiek observatieinstrument waarin onder meer aandacht is voor leesinitiatie, voor taal– en spraakontwikkeling en voor schrijfvaardigheden. Titularissen hebben vanuit hun eigen professionaliteit een intuïtief zicht op de ontwikkeling van de individuele kleuter.

In het kindvolgsysteem is minder aandacht voor effecten van de muzische ontwikkeling in overeenstemming met de leeftijdgebonden leerplandoelen. De teamleden observeren wel een aantal technisch ondersteunende competenties en attitudes van meer algemene aard en experimenteren met een jaarobservatielijst op basis van de krachtlijnen van het leerplan muzische vorming.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming Zorg

Het team kent haar kinderen door de veelheid aan observatieinstrumenten. Kleuters met een taalachterstand worden geregeld besproken in het zorgoverleg en het multidisciplinair overleg (MDO). Indien nodig kunnen kleuters rekenen op extra ondersteuning van de klasleerkracht of de zorgleerkracht. Door de keuze van de opsplitsing bij de kleinste kleuters zijn de kleuteronderwijzers zelf volledig verantwoordelijk voor ondersteuning bij kleuters met een moeilijker ontwikkelingstraject.

De kleuteronderwijzers zijn nog groeiende om invulling te geven aan hun rol als eerstelijnszorgverstrekker. Het kleutervolgsysteem voorziet nog te weinig duidelijke afspraken over wat er van de klasleerkracht verwacht wordt voor wat betreft klasinterne differentiatie en het nemen van preventieve en remediërende maatregelen voor taalzwakke kleuters of kleuters met een taalachterstand.

3.4 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

De lagere afdeling bereikt in voldoende mate de eindtermen voor het leergebied muzische vorming. Het team slaagt erin de kerngedachten van het leergebied toe te passen en leergebiedoverstijgend muzisch te werken. De vele realisaties op klas- en schoolniveau getuigen van de muzische ingesteldheid van de onderwijzers.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Met recent ingevoerde instrumenten (muzometer, doelenrooster, activiteitenmeter) slagen de onderwijzers erin om het evenwicht in hun aanbod te bewaken in functie van de meeste domeinen. Deze instrumenten bieden mogelijkheden om de verticale leerlijn te bewaken. Daarenboven wordt deze verticale samenhang ook door veelvuldig informeel overleg gegarandeerd. Vanuit de 21 algemene muzische doelen bewaakt het team ook de continuïteit en graduele opbouw tussen de kleuterafdeling en het eerste leerjaar. Een aantal teamleden benutten de mogelijkheden om horizontale samenhang te creëren met de andere leergebieden. In meerdere leeftijdsgroepen is er een link met de leergebieden Frans, wereldoriëntatie en Nederlands.
De uitwerking van muzische vorming sluit nauw aan bij de uitgangspunten van het leerplan. Illustratief zijn de bewuste aandacht voor het muzisch proces, voor experimenteren en exploreren, voor beschouwen en creëren, voor de ontwikkeling van talenten, attitudes en vaardigheden en voor genieten, waarderen en reflecteren. Het formeel bestuderen van de visie en de uitgangspunten ondersteunt en verrijkt duidelijk de klaspraktijk.
Onder meer in de vele schoolprojecten is er een muzische invulling en krijgen de leerlingen ruime kansen om actief te participeren, hun talenten te ontdekken en verder te ontwikkelen.

Culturele activiteiten en uitstappen dragen bij tot cultuureducatie en vormen een waardevolle aanvulling bij een rijk en gevarieerd muzisch aanbod.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over voldoende middelen en mogelijkheden om dit leergebied creatief en kwaliteitsvol in te vullen. Ter ondersteuning kunnen de onderwijzers onderwijsleerpakketten raadplegen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem

Het team is nog zoekende om de evaluatie en rapportering van muzische vorming op punt te stellen. Tot op heden zijn de observatie- en evaluatiegegevens over de muzische vorderingen van de leerlingen veeleer beperkt. Toch zijn er een aantal waardevolle initiatieven met evaluatievormen waar onder andere zelfreflectie een plaats krijgt. Het team is op zoek naar een eenduidige visie en naar gepaste alternatieve evaluatievormen waarin leerlingen ook een actieve rol krijgen in de evaluatie van hun muzische ontwikkeling. In het leerlingvolgsysteem is weinig informatie te vinden over de muzische talenten of problemen van de kinderen. Enkel bij de oudergesprekken zoomen teamleden eventueel in op mogelijke talenten van kinderen. De teamleden geven aan hun bevindingen te communiceren met de ouders bij oudercontacten.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De onderwijzers doen bijzondere inspanningen opdat de leerlingen zich “veilig en geborgen” zouden voelen in de klas. Door dit positieve klasklimaat durven kinderen zich expressief te uiten. De klasleerkracht speelt een cruciale rol in de aanmoediging en ondersteuning van kinderen. Deze interventies worden weinig expliciet vastgelegd in de planningsdocumenten of in het volgsysteem.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Rond muzische vorming is sinds het schooljaar 2012-2013 met de ondersteuning van pedagogisch begeleiders een intensief meerjarentraject gestart met teamgerichte nascholingen en met de installatie van “muzocoachen” voor dit

leergebied. Een planmatige aanpak werd uitgewerkt met aandacht voor visieontwikkeling, afspraken rond doelen, leerlijnen, onderwijsleerpakketten, de bewaking van het aanbod, het cultuurbeleid, de muzische zichtbaarheid en het klasdoorbrekend werken.

Kwaliteitszorg

Vanuit haar visie op muzische vorming en het accent op talentontwikkeling beklemtoont het team het belang van dit leergebied. De krachtlijnen van de schooleigen visie werden beeldend samengevat in de 'muzoboom'. Het team onderneemt ook acties om de ouders te informeren over de nieuwe visie en werking voor muzische vorming.

Met het oog op kwaliteitszorg plant het team de nodige evaluatiemomenten in om systematisch na te gaan wat de effecten zijn van de implementatie van de verschillende vernieuwingen en acties op muzisch vlak.

Het intensief meerjarig vormingstraject met de pedagogische begeleiding, het beleid en de muzocoachen ondersteunen zowel de kleuter- als de lagere afdeling in de uitbouw van het leergebied muzische vorming.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.

Namens het inspectieteam	**Voor kennisname namens het bestuur**
Stefan PASTURE de inspecteur-verslaggever	**Hilde GRYSEELS** de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	